

Monestir de Sant Joan les Fonts, 1911
Imatge cedida:CDRI Fons Vicenç Fargnoli.

La vida al monestir

Els monestirs eren comunitats autosuficients i indepentents. Es localitzen prop dels corrents d'aigua, com és el cas de Sant Joan les Fonts, per no haver de desplaçar-se per aconseguir l'aigua necessària per dur a terme totes les activitats quotidianes: regar els horts, beure, rentar, etc. El cor del monestir era el claustre, pati quadrat on els monjos llegien i resaven en silenci. Al voltant del claustre hi havia l'església, la sala capitular (sala d'actes litúrgics), el refec-tori o refetor (menjador), la cuina, la biblioteca, el dormitori i altres dependències. Des de l'inici del priorat fins ben entrat el segle XIII la comu-nitat de Sant Joan es va anar enriquint amb les donacions que els vilatans de l'entorn els oferien. A més, però, també s'anava enriquint amb el benefici que li aportaven les propietats que estaven sota el seu control, com els camps, els molins, etc.

De tot el complexe només l'església ha persistit fins als nostres dies, no obstant, encara podem veure dues portes a les naus laterals, una conduïa al claustre i l'altra a l'antic cementiri.

La història del monestir

Pels voltants de l'any 958 es va consagrar el primer temple construït al lloc on avui podem veure l'església medieval. El temple antic estava dedicat als sants Esteve Màrtir, Miquel Arcàngel i Joan Baptista, però amb els anys la dedicació es va reduir a l'últim sant. Estava situat dins els dominis dels vescomtes de Besalú, després dels de Bas. Amb el pas del temps es va refer a causa, sobretot, del seu mal estat i de les noves necessitats dels fidels de la zona. El 1079 els vescomtes de Besalú donaren diverses propietats, entre les quals hi havia l'església de Sant Joan, al monestir de Sant Víctor de Marsella, comunitat benedictina de la zona del sud de França que tingué el control del monestir fins al segle XV. Així va ser com el 1117 (segle XII) es va consagrar la nova església monacal, element principal del Priorat (un monestir, però de dimensions reduïdes) de Sant Joan les Fonts. L'any 1424 el Priorat de Sant Joan passà a dependre del monestir de Sant Pere de Besalú, i el 1592 passà a mans del monestir de Sant Pere de Camprodon, del qual en va dependre fins l'any 1835. Amb els anys ha patit diferents intervencions, com l'enderroc d'algunes parts a causa de la destrucció dels terratrèmols del segle XV. L'any 1947 es van fer reformes de poca importància i el setembre de 1993 s'enderrocà la masia dels masovers del mones- tir que, durant un temps, va estar adossada a la zona on antigament hi havia la resta d'estances del monestir. Durant els anys 1992-93 es van dur a terme les reformes del teulat i de tot allò que s'aprecia exteriorment.

L'edifici

El monestir de Sant Joan és romànic, estil constructiu d'influència romana com els arcs de mig punt, les voltes, les cúpules, els capitells i les columnes. També es caracteritzen per construir murs molt gruixuts per poder suportar el pes de la volta central i amb poques i petites obertures als murs perimetrals. L'església del monestir és de planta basilical, de forma rectangular, composta per tres naus, una central, més alta i més ampla, i dues laterals, més estretes i baixes. La capçalera té un àbsis central i dues absidioles als costats (una de les quals va ser enderrocada per poder construir la sagristia al segle XVIII).

La decoració

La major part de la decoració de l'església es localitza a l'interior en forma de bonics capi-tells. Són del segle XII i estan decorats amb relleus vegetals i zoomòrfics (animals). Els trobem a la cornisa (element arquitectònic sortint que corona una façana, pedestal o un retaule) i a l'arquivolta (conjunt de motlures esculpides que es troben a l'interior d'un arc seguint la seva curvatura) de la finestra de l'àbsis central, amb motius vegetals entre-llaçats. A l'exterior els trobem a les arquivoltes de l'entrada principal, amb motius vegetals i geomètrics, a les cornises laterals, amb dents de serra (motiu decoratiu format per una successió regular de prismes triangulars), i als àbsis amb bandes llombardes (bandes verticals de pedra llises i sobresortints del mur que, unides pels extrems superior mitjançant una arcuació formen part de la decoració arquitectònica exterior del romànic llombard). En relació amb la deco-ració exempta, trobem altres peces que, actualment es poden

veure al Museu d'Art de Girona, com poden ser diferents taules de retaule del segle XVI, i al nostre municipi es conserva una taula de fusta policromada fragment d'un retaule antic dedicat a Sant Pere, probablement datada dels segles XV-XVI. Anteriorment va existir un retaule barroc a l'altar major que es va cremar durant la Guerra Civil espanyola.

Majestat de Sant Joan les Fonts.

Rèplica de l'original del S.XII, procedent d'aquest monestir i que actualment està expo-sat al Museu d'Art de Girona. Es tracta d'una peça atribuïda al taller de Ripoll on, seguintl'època medieval, no es represen-ta el patiment en el rostre del crucificat, sinó que es vol deixar palès el triomf sobre la mort. També és propi de la moda del moment representar Jesucrist vestit amb una túnica llarga i rígida, on el cos no s'insinua amb els pocs plecs de la roba. Des-taca la bellesa de les pintures de la part posterior.

Pica baptismal

Pica d'immersió datada del segle XII. Està construïda amb un bloc monolític de pedra de Girona amb l'exterior decorada amb baix relleu on s'alternen els motius figurats i els ornamentals. És una obra primerenca dins el període romànic i destaca per la seva bellesa i treball acurats.

